

Mnenje staršev o organizaciji interesnih dejavnosti

Prejeto 18.10.2018 / Sprejeto 20.01.2019

Znanstveni članek

UDK 379.8:37-055.52

KLJUČNE BESEDE: izvenšolske interesne dejavnosti, interesne dejavnosti izven rednega pouka, šolski kurikulum, vzgoja in izobraževanje

POVZETEK – Namen interesnih dejavnosti je razvijati interesna področja učencev, s katerimi uresničujejo vzgojno-izobraževalne cilje, pri čemer izbirajo in se odločajo za aktivnosti po lastni presoji. Učenec se vključuje v interesne dejavnosti, ki izhajajo iz njegovega zanimanja, v sodelovanju s starši in mentorji. Šola te aktivnosti organizira izven rednega šolskega pouka (ob koncu tedna ali med prazniki). Avtorica poroča o raziskavi, v kateri je ugotavljala stališče staršev o izbiri interesnih aktivnosti učencev prvih in četrtih razredov osnovnih šol. Raziskava je bila izvedena na vzorcu staršev učencev prvih in četrtih razredov osnovnih šol v Republiki Hrvatski ($N = 611$) v šolskem letu 2017/2018. Rezultati so pokazali, da so starši pripravljeni v večji meri vključiti otroke v izvenšolske dejavnosti med prazniki kot ob koncu tedna in da so bolj naklonjeni interesnim dejavnostim, ki potekajo v šolskih prostorih, manj pa tistim, ki potekajo drugje. Vse te dejavnosti so pripravljene tudi financirati.

Received 18.10.2018 / Accepted 20.01.2019

Scientific paper

UDC 379.8:37-055.52

KEYWORDS: extracurricular activities, after-school activities, non-teaching days, school curriculum, education

ABSTRACT – Extracurricular activities in primary schools are organized within the teaching part of the day to meet students' needs and interests. A lack of choice for a student to choose an attractive activity is often compensated by involving the students in extracurricular activities in non-teaching time of the day or on weekends and holidays. This thesis presents a study aimed at identifying parents' opinions on the selection of extracurricular and after-school activities of students in the first and fourth grades and the organization of these activities within the school programme during non-teaching days in the school year. The survey was conducted on a sample of parents of the first- and fourth-grade primary school students in Croatia ($N = 611$) during the first half of the school year 2017/2018. The research results show that the parents are statistically significantly more willing to enroll children in extracurricular activities during school holidays than on weekends. They are more prepared to enroll their child in activities that take place at the school the child is attending rather than inside or outside the local community, and would finance that activity during non-teaching school days.

1 Uvod

Šolske interesne dejavnosti v osnovnih šolah Republike Hrvatske so načrtovane s šolskim kurikulumom in letnim načrtom ter programom dela učiteljev in niso obvezni del delovne obremenitve učenca. Takšne dejavnosti se najpogosteje izvajajo takoj po zaključku rednega pouka ob dnevih pouka v šolskem letu. Redki so primeri, ko potekajo šolske interesne dejavnosti v dnevih, ko ni pouka, saj bi to zahtevalo prilagajanje učitelja in šolskega kurikula potrebam dejavnosti. Dejavnosti povezujejo učenca z družbo in okoljem, v katerem živi. Šola je v skladu z načrtovalskimi in programskimi zahtevami dolžna šolske in izvenšolske interesne dejavnosti uvrstiti v šolski kurikulum.

Kot možno rešitev Marsh predlaga tako imenovano situacijsko analizo. "Situacijska analiza zagotavlja odlično izhodiščno osnovno za oblikovanje novega kurikulumu. Prav tako omogoča tistim, ki pripravljajo kurikulum, da upoštevajo tudi dejavnike, ki so pomembni za skupnost, v kateri živijo" (Marsh, 1994, str. 101). V sodobnem izobraževalnem kontekstu imajo šolske in izvenšolske interesne dejavnosti položaj vzgoje in izobraževanja po izbiri učenca in v skladu z učinkovitimi možnostmi ter nagnjenostjo. Če jih opazujemo z vidika prostega časa, potem omenjene dejavnosti zapirajo časovno razsežnost, ki bi jo otrok preživel pod nenadzorovanimi pogoji, saj večina staršev ne more nadzorovati strukture prostega časa svojega otroka. Eden od razlogov je delovni čas staršev, ki bi se mu morale s svojim kurikulumom prilagoditi vzgojno-izobraževalne ustanove v celotni vertikali. Hrvaška s šolskim kurikulumom omogoča organiziranje dejavnosti v okviru šole ali lokalne skupnosti, učencem in staršem pa so na voljo v času pouka in izven njega. Na lokalni ravni se dogovorijo o načrtu in programu, učenci pa izberejo dejavnosti z možno prilagoditvijo interesom, potrebam in priložnostim. Prostorske in časovne dimenzije izvajanja dejavnosti so na voljo tudi v obliki pouka prostih šolskih dni. Pouka prostih dni je v šolskem letu bilo več kot tistih s poukom. "Šolska stavba mora biti za izvenšolske dejavnosti in prosti čas na voljo 365 dni na leto za otroke in mlade, torej tudi v dneh, ko ni organiziran pouk. Predrago je, da kakovostni prostori in oprema stojijo več kot pol leta zaklenjeni in nedostopni subjektom, katerim so namenjeni" (Matijević, 2016b).

Hrvaški avtorji so bili doslej v glavnem usmerjeni v raziskovalna vprašanja o vrstah šolskih interesnih dejavnosti, ki jih učenci obiskujejo, ter zastopanosti šolskih interesnih dejavnosti v šolskem programu. Šiljković idr. (2007) so z raziskavami na učencih nižjih razredov pokazale, da so dekleta izrazila večje zanimanje za šolske interesne dejavnosti kot fantje. S kineziološkega stališča Prskalo (2007) poudarja, da je v šolske interesne dejavnosti vključeno manjše število otrok kot v izvenšolske dejavnosti. Valjan Vukić (2016) ugotavlja, da 65,4 % učencev v višjih razredih na tem področju ne sodeluje v šolskih interesnih dejavnostih, medtem ko se jih 53 % raje odloči za izvenšolske interesne dejavnosti. Kostović-Vranješ idr. (2016) spodbujajo k organizaciji za učenca atraktivnih in sodobnih izvenšolskih dejavnosti, kot so "Kompostiranje". Mlinarević in Brust Nemet (2012) sta pokazali, da se največ učencev pridružuje šolskim dejavnostim zaradi zanimivega programa predmetov (39 %) ali zaradi odličnosti vodij (13 %). Največ učencev je menilo, da se njihovi interesi lahko dosežejo v izbranih šolskih dejavnostih (skupaj 62,5 %), medtem ko 34 % učencev izraža nezadovoljstvo, saj trdijo, da svoje interese lahko uresničijo le včasih. Največ učencev meni, da je delo učiteljev v šolskih interesnih dejavnostih podobno kot pri rednem pouku (54,4 %), medtem ko je 20,1 % učencev ocenilo, da je delo učiteljev popolnoma enako kot delo pri rednem pouku. Matijević (2016) na podlagi rezultatov izbranih raziskav vsebin dejavnosti sklepa, da v prostem času otrok in mladih prevladujejo športne dejavnosti in digitalni mediji, predvsem internet, pametni telefoni in socialna omrežja. Tuji avtorji odgovarjajo na raziskovalna vprašanja o vlogi in vplivu šolskih interesnih dejavnosti na vse vidike razvoja učencev. Poleg tega, da udeležba na dejavnostih statistično značilno pozitivno vpliva na šolski uspeh učencev (Hughes, Cao in Kwok, 2016; Andreassen, 2013; Kremer-Sadlik, Izquierdo in Fatigante, 2010), ima tudi pozitiven učinek na šolsko motivacijo učencev z učnimi težavami (Wang in Fredricks, 2014, Brooks et al., 2015). Pomemben je tudi podatek, da starši pogosto ne sodelujejo pri dejavnostih svojega otroka, saj jih učitelji ne povabijo k sodelovanju.

Razlog za to je (Sad in Gurbuzturk, 2013), da se učitelji bojijo kritiziranja s strani staršev ter jih zato ne povabijo k sodelovanju.

2 Metodologija

Namen raziskave je bil ugotoviti mnenje staršev o izbiri šolskih in izvenšolskih interesnih dejavnosti za učence prvih in četrtih razredov osnovne šole ter organizaciji teh dejavnosti v okviru šolskega programa v času pouka prostih dni v šolskem letu. Raziskava je bila izvedena v prvem polletju šolskega leta 2017/2018 v sedmih večjih hrvaških mestih (Zagreb, Reka, Split, Zadar, Osijek, Vukovar in Vinkovci) na roditeljskih sestankih ter individualnih sestankih staršev in učiteljev.

Vzorec

Pri izbiri anketiranih je bil uporabljen vzorec skupin, sestavljen iz staršev učencev prvih ($N = 310$) in četrtih ($N = 301$) razredov osnovnih šol. Petino anketiranih sestavljajo očetje ($N = 126$), štiri petine vzorcev sestavljajo matere ($N = 485$). Od tega jih ima približno polovica (48,8%) srednjo strokovno izobrazbo, za njimi so visoko izobraženi starši (30,6% s končano fakulteto in 6,2% z magisterijem ali doktoratom znanosti), 12,9% jih ima diplomo in enden od staršev v vzorcu nima dokončane osnovne šole. Polovica družin (52,4%) učencev živi v bližini šole, 9% jih je daleč od šole. Delež učencev staršev, ki sodelujejo v raziskavi, sestavlja 47,3% učencev in 52,5% učencev.

Instrument

Za potrebe raziskave je oblikovana lestvica stališč oziroma ocene mnenja staršev o šolskih in izvenšolskih dejavnostih, ki je sestavljena iz treh delov. Prvi demografski del vsebuje vprašanja o starosti, spolu in izobrazbi staršev, regiji, bližini šole, spola otroka ter razred, katerega njihov otrok obiskuje. Drugi del se nanaša na analizo šolskih in izvenšolskih dejavnosti (trenutno stanje števila dejavnosti, ki jih otrok obiskuje, samooценjevanje pomena šolskih in izvenšolskih dejavnosti, preference staršev o zastopanosti dejavnosti v šolskem programu glede na področje dejavnosti). Tretji del pa se nanaša na organizacijo šolskih dejavnosti v pouka prostih dnevih v šolskem letu (pripravljenost staršev na vključevanje otroka v dejavnosti, čas in kraj organiziranja ter financiranje dejavnosti).

3 Rezultati

Raziskava je pokazala, da 402 učenca (65,8%) obiskujeta šolske interesne dejavnosti, 209 od njih (34,2%) jih ne obiskuje nobene šolske interesne dejavnosti. Učenci v povprečju imajo eno šolsko in eno izvenšolsko dejavnost, glede na mnenje staršev je želeno število dejavnosti 1,5 (po aritmetični sredini). Starši prav tako menijo, da so otroke šolske in izvenšolske dejavnosti približno enako pomembne ($M = 4,2$ in

$M = 4,3$). Za vsa ponujena področja šolskih interesnih dejavnosti menijo, da bi morala biti bolj zastopana v šolskem programu (M sega od 4,0 do 4,4).

Hi-kvadrat test je pokazal, da ni bilo statistično pomembne razlike v tem, ali se otrok udeležuje šolske dejavnosti, glede na spol staršev ($\chi^2 = 0,43$, $df = 1$, $p > 0,05$), niti odvisno od bližine bivanja družine glede na šolo ($\chi^2 = 0,33$, $df = 2$, $p > 0,05$). Ugotovljeno je bilo, da učenke (69,5%) pogosteje obiskujejo šolske interesne dejavnosti kot učenci (61,9%), učenci v četrtem razredu (74,8%) pogosteje obiskujejo šolske interesne dejavnosti kot učenci prvega razreda (57,1%) ter da otroci staršev s srednjo strokovno izobrazbo obiskujejo šolske interesne dejavnosti manj kot otroci staršev z višjo stopnjo izobrazbe (58,1% otrokov staršev s srednješolsko izobrazbo, 77,2% otrok diplomirancev, 70,1% otrok staršev s končano fakulteto in 78,9% otrok magistrstrov in doktorjev znanosti).

Iste analize so bile opravljene za izvenšolske dejavnosti, pri čemer se je pokazalo, da se jih udeležuje 431 učencev (70,5%), 180 pa jih se ne udeležuje (29,5%). Ni statistično pomembne razlike v tem, ali se otrok udeležuje izvenšolskih dejavnosti, glede na spol staršev ($\chi^2 = 3,79$, $df = 1$, $p > 0,05$). Prav tako to ni odvisno od bližine bivanja družine glede na šolo ($\chi^2 = 4,51$, $df = 2$, $p < 0,05$). Ni razlike glede na spol otroka ($\chi^2 = 3,40$, $df = 1$, $p > 0,05$). Učenci četrtega razreda izvenšolske dejavnosti obiskujejo bolj pogosto (79,1%) kot učenci prvega razreda (62,3%) in s povečanjem izobrazbe staršev prihaja do povečanja deleža otrok, ki obiskujejo dejavnosti (62,1% otrok staršev s srednješolsko izobrazbo, 70,9% otrok diplomirancev, 81,8% otrok staršev s končano fakulteto in 92,1% otrok magistrstrov in doktorjev znanosti).

Starši so poljubno odgovarjali na vprašanje o tem, katerih šolskih in izvenšolskih internih dejavnosti se otroci udeležujejo. Od 402 učencev, ki so se udeležili šolskih interesnih dejavnosti, se je udeležilo skupaj 600 šolskih dejavnosti (73 različnih dejavnosti). Največji delež dejavnosti, ki so se jih udeležili, imajo informatika (9,2% dejavnosti), nemščina (6,0% dejavnosti) in likovna skupina (5,7% dejavnosti).

V skladu s tabelo 1 so največji deleži dejavnosti, ki jih otroci obiskujejo, telovadba (29,0% dejavnosti), umetnost (22,5% dejavnosti) ter jezikovno in komunikacijsko področje (18,9% dejavnosti). Področja šolskih interesnih dejavnosti, prikazana v tabeli 1 in tabeli 2, so povzeta iz Mlinarević in Brust Nemet (2012).

Tabela 1: Splošne šolske interesne dejavnosti otrok (N = 402)

<i>Področje šolskih interesnih dejavnosti</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Telesno zdravstveno področje	174	29,0
Umetniško področje	135	22,5
Jezikovo-komunikacijsko področje	113	18,9
Ostalo	105	17,5
Praktično delo in oblikovanje	45	7,5
Družbeno-humanistično področje	14	2,3
Matematično-naravoslovno področje	8	1,3
Tehnično-tehnološko področje	5	0,8
Skupna udeležba na dejavnostih	600	100,0

Raziskava je pokazala, da so se učenci, ki so se udeležili izvenšolskih interesnih dejavnosti ($N = 431$), udeležili skupaj 654 dejavnosti (81 različnih dejavnosti). Največji delež dejavnosti, ki jih otroci obiskujejo, sestavljajo nogomet (10,2 % dejavnosti), angleščina (9,6 % dejavnosti), plavanje (6,9 % dejavnosti), glasbena šola (5,8 % dejavnosti) in ples (5,4 % dejavnosti). Po tabeli 2 so največji deleži dejavnosti, ki jih učenci obiskujejo, s telesno zdravstvenega področja (70,7 % dejavnosti), jezikovno-komunikacijskega področja (15,5 % dejavnosti) in umetniškega področja (14,8 % navzgor).

Tabela 2: Splošne izvenšolske dejavnosti otrok ($N = 431$)

<i>Področje izvenšolske dejavnosti</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Telesno zdravstveno področje	424	70,7
Jezikovno-komunikacijsko področje	93	15,5
Umetniško področje	89	14,8
Družbeno-humanistično področje	16	2,7
Tehnično-tehnološko področje	25	4,2
Matematično-naravoslovno področje	6	1,0
Skupna udeležba na dejavnostih	653	100,0

Namen raziskave je bil ugotoviti, ali obstajajo razlike v obiskovanju obšolskih dejavnosti s posameznih področjih glede na demografske spremenljivke. Hi-kvadrat je pokazal, da ni statistično pomembne razlike glede na spol starša, ki je izpolnjeval vprašalnik, ne glede na bližino bivanja učenca glede na oddaljenost šole. Kar zadeva izobrazbo staršev, razlike kažejo, da prihaja z naraščanjem izobrazbe staršev do povečanja udeležbe šolskih dejavnosti s področja praktičnega dela in oblikovanja. Otroci staršev s srednjo strokovno izobrazbo se dejavnosti na področju drugih dejavnosti udeležujejo manj kot otroci visoko izobraženih staršev.

Glede na razred, ki ga otrok obiskuje, in spol otroka je raziskava pokazala, da otroci iz četrtega razreda pogosteje obiskujejo šolske interesne dejavnosti z jezikovno-komunikacijskega (24,9 %), družbeno-humanističnega področja (4,7 %) in drugih dejavnosti (18,3 %) kot otroci iz prvega razreda (9,4 %; 0 %; 7,7 %). Po drugi strani pa se učenci prvega razreda pogosteje udeležujejo dejavnosti na področju praktičnega dela in oblikovanja (10,6 %) kot otroci iz četrtega razreda (2,3 %). Dekleta se bolj pogosto udeležujejo dejavnosti jezikovno-komunikacijskega (20,6 %) in umetniškega področja (24,6 %) kot fantje (13,1 %; 13,8 %).

Ugotovljena je statistično pomembna razlika pri izbiri izvenšolskih dejavnosti glede na izobrazbo staršev. S povečanjem izobrazbe staršev narašča tudi udeležba pri telesno zdravstvenih dejavnostih (53,0 % otrok od staršev s srednješolsko izobrazbo, 57,0 % otrok diplomirancev, 71,7 % otrok fakultetno izobraženih staršev in 84,2 % otrok magistrstrov in doktorjev znanosti), sledijo umetniške dejavnosti. Tehnično-tehnološke izvenšolske dejavnosti pogosteje obiskujejo otroci visoko izobraženih staršev kot otroci staršev z nižjo izobrazbo, podoben trend pa je viden pri jezikovno-komunikacijskih dejavnostih.

Namen raziskave je bil ugotoviti, ali se število zelenih dejavnosti za njihove otroke razlikuje od dejanskega števila dejavnosti, ki jih trenutno obiskujejo. Wilcoxonov test je pokazal, da je želeno število šolskih ($Z = 8,38$, $p < 0,01$) kot tudi želeno število izvenšolskih interesnih dejavnosti ($Z = 7,88$, $p < 0,01$) v povprečju nekoliko višje od števila dejavnosti, ki jih otroci obiskujejo. Prav tako ni statistično bistvene razlike v želenem številu šolskih in izvenšolskih dejavnosti ($Z = 0,50$, $p < 0,05$). Ugotovljeno je bilo, da obstaja statistično značilna razlika v zaznavi pomembnosti izvenšolskih in šolskih interesnih dejavnosti ($Z = 3,46$, $p < 0,01$) oz. rezultati kažejo na večjo zaznavo pomena izvenšolskih interesnih dejavnosti.

Friedmanov test za testiranje razlike med bolj odvisnimi skupinami anketiranih kaže, da obstaja statistično pomembna razlika ($\chi^2 = 178,99$, $df = 6$, $p < 0,01$) v tem, katere šolske interesne dejavnosti bi morale, po mnenju staršev, biti bolj zastopane kot del šolskega programa. Izvedeni so posebni Wilcoxonovi testi med vsemi pari dejavnosti. Za telesno zdravstveno področje je ocenjeno statistično značilno povečanje zastopanosti glede na vsa druga področja.

S Friedmanovim testom je bilo preverjeno, ali obstaja razlika v pripravljenosti na vključevanje otrok v šolske interesne dejavnosti med različnimi pouka prostimi dnevi (konec tedna, poletni, zimski in spomladni prazniki). Pokazalo se, da je razlika statistično značilna ($\chi^2 = 31,99$, $df = 3$, $p < 0,01$). Posamezni Wilcoxonovi testi so pokazali, da so ob koncu tedna starši statistično značilno manj pripravljeni vpisati otroke na šolske interesne dejavnosti kot poleti ($Z = -2,46$, $p < 0,05$), pozimi ($Z = -4,42$, $p < 0,01$) in spomladi ($Z = -4,80$, $p < 0,01$). Starši bi statistično značilno pogostejše vpisovali otroke v šolske interesne dejavnosti med spomladanskimi počitnicami kot med poletnimi ($Z = -2,30$, $p < 0,05$). Ni statistično pomembne razlike v želji za vpis otrok v šolske interesne dejavnosti med zimskimi in spomladanskimi ($Z = -0,61$, $p > 0,05$) ter med zimskimi in poletnimi prazniki ($Z = -1,83$, $p > 0,05$).

Obstaja tudi statistično pomembna negativna korelacija v pripravljenosti za vključitev otrok v šolske interesne dejavnosti ob koncu tedna in izobrazbo staršev ($r = -0,13$, $N = 571$, $p < 0,05$) oz. s povečanjem izobrazbe staršev se zmanjša njihova pripravljenost, da bi vpisali svojega otroka v šolsko interesno dejavnosti ob koncu tedna.

Raziskave so pokazale, da obstaja velika razlika ($\chi^2 = 548,89$, $df = 2$, $p < 0,01$) v pripravljenosti za vključitev otrok v šolske interesne dejavnosti v pouka prostih dnevih šolskega leta. To je odvisno od tega, ali je organizirana dejavnost v šoli, znotraj lokalne skupnosti ali izven lokalne skupnosti. Kot je bilo pričakovati, so starši bolj pripravljeni za vpis otrok v dejavnosti v šoli kot znotraj ($Z = -12,51$, $p < 0,01$) ali zunaj ($Z = -16,63$, $p < 0,01$) lokalne skupnosti. Mann-Whitneyjev U test je pokazal, da ni statistično pomembne razlike v pripravljenosti staršev na vključitev otrok v šolske interesne dejavnosti glede na mesto organiziranja dejavnosti odvisno niti od spola starša, ki je izpolnjeval vprašalnik, niti glede na spol otroka. Kar zadeva razred, ki ga otrok obiskuje, so starši bolj pripravljeni za vključitev otrok v šolske dejavnosti v pouka prostih dnevih v prvem kot v četrtem razredu ($Z = -1,95$, $df = 1$, $p < 0,05$), če je dejavnost organizirana znotraj šole. Kruskal Wallisov test je pokazal, da so starši bolj pripravljeni za vpis otrok v dejavnosti znotraj šole ($\chi^2 = 8,93$, $df = 2$, $p < 0,05$), če otroci živijo v bližini šole, kot če živijo niti daleč niti blizu, ter še manj, če živijo daleč stran od šole.

Wilcoxonov test je pokazal, da so starši bolj pripravljeni za financiranje šolske dejavnosti v šoli kot znotraj ($Z = -10,96$, $p < 0,01$) ali zunaj ($Z = -14,62$, $p < 0,01$) lokalne skupnosti. Ni statistično pomembne razlike v pripravljenosti staršev za financiranje šolskih interesnih dejavnosti v pouka prostih dnevih, glede na spol staršev, ki so izpolnjevali vprašalnik, spol otroka niti kraj prebivanja glede na bližino šole. Tudi starši so bolj pripravljeni za financiranje dejavnosti na vseh treh mestih organiziranja dejavnosti: znotraj šole ($Z = -2,10$, $df = 1$, $p < 0,01$), znotraj lokalne skupnosti ($Z = -2,31$, $df = 1$, $p < 0,01$) in izven lokalne skupnosti ($Z = -1,94$, $df = 1$, $p < 0,05$) za otroke prvih kot za otroke četrtih razredov. Obstaja statistično pomembna povezanost v pripravljenosti financiranja šolskih interesnih dejavnosti znotraj šole in izobraževanja staršev ($R = 0,09$, $N = 571$, $p < 0,05$), tj. s povečanjem izobrazbe staršev raste tudi njihova pripravljenost za financiranje šolskih dejavnosti znotraj šole.

4 Sklep

Rezultati te raziskave kažejo, da starši šolske in izvenšolske interesne dejavnosti štejejo za zelo pomembne pri vzgoji otroka. Pokazuje pripravljenost za financiranje dejavnosti znotraj šole in izražajo željo po bolj raznolikem pristopu k organizaciji dejavnosti. Mogoče je opaziti, da z naraščanjem izobrazbe staršev raste tudi število šolskih interesnih dejavnosti, ki jih učenci obiskujejo. To je lahko povezano z dojemanjem pomembnosti izobraževanja in kaže, da starši aktivno premišlujejo o izbiri šolskih in izvenšolskih dejavnosti svojega otroka. Raziskava je med drugim pokazala, da starši kot statistično pomembnejše štejejo izvenšolske dejavnosti, ki jih je treba nadalje raziskati. Domnevno je razlog v nezadovoljstvu s ponujenimi interesnimi dejavnostmi v šolskem urniku ali pa učitelju, ki izvaja dejavnost.

Iz rezultatov lahko sklepamo, da kurikulum izvenšolskih dejavnosti v hrvaških šolah ni popolnoma prilagojen učencu. Dosedanje raziskave so pokazale, da imajo učenci najnižjih razredov največji interes za športne dejavnosti. Priporočljivo bi bilo vključiti več učiteljev kineziologije ali pa zunanjih sodelavcev, usposobljenih za organizacijo telesno zdravstvenih dejavnosti, če to presega urnik učitelja športne vzgoje ali se učiteljice razrednega pouka ne čutijo za to usposobljene. Za položaj šolskih interesnih dejavnosti v osnovnih šolah je mogoče najti razloge v nezadostnem izobraževanju učiteljev za organizacijo in metodologijo šolskih interesnih dejavnosti, stresnem urniku, obremenitvi z obstoječo dokumentacijo ter številnih tako imenovanih drugih nalogah, ki jih učitelji opravljajo. Pri načrtovanju kurikuluma šolskih interesnih dejavnosti bi bilo koristno, da bi učitelji naredili situacijsko analizo potreb in interesov učencev ter tudi analizo interesa in usposobljenosti učiteljev.

Mogoča rešitev je organiziranje dejavnosti izven časa pouka v dnevu in šolskem letu (konec tedna, med poletnimi, zimskimi in spomladanskimi počitnicami). Če se učitelji ne počutijo usposobljene za izvajanje dejavnosti, bi bilo priporočljivo vključiti študente učiteljskih fakultet in brezposelne učitelje kot del osebja zunanjih sodelavcev. Treba bo povečati ozaveščenost ravnateljev ter pristojnih institucij o neizkoriščenosti šolskega prostora izven časa pouka v dnevu in letu ter o možnostih izkoriščanja tega

časa. Dobljeni rezultati so spodbuda k nadaljnjemu raziskovanju na področju šolskih in izvenšolskih dejavnosti ter šolskega kurikuluma.

Monika Hruškar Franić, MA

Parents' Opinions on Extracurricular Activities Organisation

Extracurricular activities in primary schools are organized within the teaching part of the day to meet students' needs and interests and are a part of the school curriculum. The lack of choice for students to choose an attractive extracurricular activity is often compensated by involving them in after-school activities in non-teaching time of the day or out-of-school programmes. When creating, organising or planning the school curriculum, Reynolds and Skilbeck suggest situational analysis implementation. When planning the curriculum, teachers must take into consideration the culture of the school as well as the needs of its main participants, parents and pupils (Marsh, 1994). Some researches claim that the solution in planning a child-oriented curriculum lies in organising the activities during non-teaching time of a school day or during non-teaching days. A school year in Croatia has more non-teaching than teaching days. Non-teaching days have an unused potential for the school curriculum. "For after-school activities and free activities, school building should be available to children and youth 365 days a year, even during non-teaching time. It is expensive for quality spaces and equipment to be locked up and unavailable for more than half of the year to those they are intended for" (Matijević, 2016b). While Croatian researchers are mostly focused on the types of extracurricular activities in schools or the presence of those activities in school programmes (Šiljković, Rajić & Bertić, 2007; Prskalo, 2007; Mlinarević & Brust Nemet, 2012; Valjan Vukić, 2016; Matijević, 2016a), foreign researchers also focus on the impact of extracurricular activities on the student's development (Huges, Cao and Kwok, 2016; Andreassen, 2013; Kremer-Sadlik, Izquierdo i Fatigante, 2010, Wang and Fredricks, 2014; Brooks et al., 2015; Sad and Gurbuzturk, 2013).

This thesis presents a study aimed at identifying parents' opinions on the selection of extracurricular and after-school activities of the first- and fourth-grade students as well as the organization of extracurricular activities within the school programme during non-teaching days of the school year (at weekends or during summer, winter and spring school breaks). The survey was conducted on a sample of parents of the first- and fourth-grade primary school students in the Croatia (N = 611) during the first half of the school year 2017/2018. One fourth of the research sample are fathers (N = 126) and the rest are mothers (N = 485). Parents with completed secondary education represent 48.8% of the research sample, those with completed college education represent 30.6%, while parents with PhD or a Master's degree represent 6.2% of the sample.

For the purposes of the research, a Scale for the Measure of the Assessment of Parents' Opinion on Extracurricular and After-School Activities has been made. The scale consists of three sections. The first section covers the parents' demographic data. The second section of the scale refers to the analysis of extracurricular and after-school

activities. The third section of the scale refers to the organization of extracurricular activities during non-teaching days of the school year.

The research shows that 402 students (65.8%) attend extracurricular activities, while 209 of them (34.2%) do not attend any extracurricular activities. On average, students have one extracurricular and one after-school activity, while the desired number is 1.5. The parents consider that both activities are equally important ($M = 4.2$ and $M = 4.3$). There is no statistically significant difference in whether the child attends any extracurricular activities in connection with the gender of the parent or the proximity of the school. Girls (69.5%) attended extracurricular activities more often than boys (61.9%). Fourth-grade students attend extracurricular activities (74.8%) more often than first-grade students (57.1%).

The same analyses were made for after-school activities. 431 pupils (70.5%) attend some after-school activities, while 180 (29.5%) do not attend any. There is no statistically significant difference in whether the child attends any after-school activities depending on the parents' gender, the proximity of the school or the gender of the child ($\chi^2 = 3.40$, $df = 1$, $p > 0.05$). Fourth-grade students attend after-school activities more often (79.1%) than first-grade students (62.3%). The higher the education of the parents, the greater the number of children attending different activities.

$N = 402$ of the students attending extracurricular activities attend a total of 600 extracurricular activities (73 different activities). The largest number of the attended activities are associated with physical and health activities (29.0%), followed by artistic activities (22.5%) and linguistic-communication activities (18.9%).

The research has shown that $N = 431$ of the students attending after-school activities attend a total of 654 activities (81 different activities). The largest number of the attended activities are those connected with physical and health activities (70.7%), then linguistic-communication activities (15.5%), followed by artistic activities (14.8%).

The aim of the research was to determine whether there are any differences in the attendance of extracurricular activities depending on the individual areas of the demographic variables. The differences have only been found in the education of parents, where they appear with the increase of the education of the parents and there is a rise in the attendance of extracurricular activities in the area of practical work and design. There is a statistically significant difference in the selection of extracurricular activities depending on the parents' education. As the parent's education increases, there is a rise in the attendance of physical and health activities, followed by artistic activities.

There is a statistically significant difference in the perception of the importance of extracurricular and after-school activities ($Z = 3.46$, $p < 0.01$), i.e. the results indicate a greater perception of the importance of after-school activities. For physical and health activities, it has been statistically established that these activities are significantly increasing in relation to all other activities.

Friedman's test for the difference between several dependent groups shows that, relative to the parents, there is a statistically significant difference ($\chi^2 = 178.99$, $df = 6$, $p < 0.01$) among the extracurricular activities which should be more represented as part of the school programme.

There is also a statistically significant negative correlation in the readiness to enroll the children in extracurricular activities during weekends and the parents' educa-

tion ($r = -0.13$, $N = 571$, $p < 0.05$); that is, with the increase in the parents' education, the readiness to enroll their children in extracurricular activities during the weekend decreases.

Some individual Wilcoxon tests show that during the weekends parents are statistically significantly less willing to enroll their children in extracurricular activities than during the summer ($Z = -2.46$, $p < 0.05$), winter ($Z = -4.42$, $p < 0.01$) and spring holidays ($Z = -4.80$, $p < 0.01$). Parents would statistically significantly enroll their children more often in extracurricular activities during spring than during summer holidays ($Z = -2.30$, $p < 0.05$).

The research results show that the parents are more willing to enroll their children in activities organized in school than within the local community ($Z = -12.51$, $p < 0.01$) or outside of the local community ($Z = -16.63$, $p < 0.01$). They are more willing to finance an extracurricular activity at school than inside ($Z = -10.96$, $p < 0.01$) or outside the local community ($Z = -14.62$, $p < 0.01$). There is a statistically significant correlation between the willingness to finance extracurricular activities in school and the parents' education ($r = 0.09$, $N = 571$, $p < 0.05$), i.e. with the increase in parent education, there is a rise in the readiness to finance an extracurricular activity at the school.

The results lead to the conclusion that the curriculum of extracurricular activities in Croatian schools is not fully adapted to students. Previous researches have shown that lower grade students show a higher interest in sports activities. It would be advisable to include more specialists in kinesiology or some external specialists competent in organizing physical and health activities. The situation of after-school activities in schools could be attributed to insufficient teacher education relative to the organization and the methodology of extracurricular activities, stressful schedule, the workload of the existing documentation, etc. When planning the school curriculum for the extracurricular activities, it would be useful for the teacher to make a situational analysis of the students' needs and interests as well as an analysis of teachers' interests and competences.

A possible solution is to organize some of the activities in non-teaching time of the day and school year (at weekends, during summer, winter and spring holidays). It would be advisable to include students of teaching faculties and unemployed teachers as part of the staff of external associates. We must be aware of the unused school facilities for the non-teaching time of the day and year as well as be aware of the possibilities of spending time in productive ways. The results obtained are an encouragement for further research in the field of extracurricular and after-school activities as well as for the school curriculum.

LITERATURA

1. Andreassen, A. (2013). For the Love of Music: The Influence of After-School Music Programs on the Academic and Non-Cognitive Development of Disadvantaged Youth (online submission). ERIC Number: ED543586.
2. Brooks, B.A., Floyd, F., Robins, D.L., Chan, W.Y. (2015). Extracurricular Activities and the Development of Social Skills in Children with Intellectual and Specific Learning Disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 59, str. 678–687. DOI: 10.1111/jir.12171.

3. Kremer-Sadlik, T., Izquierdo, C., Fatigante, M. (2010). Making meaning of everyday practices: Parents' Attitudes toward Children's Extracurricular Activities in the United States and in Italy. *Anthropology & Education Quarterly*, 41 (1), str. 35–54. DOI: 10.1111/j.1548-1492.2010.01066.x.
4. Marsh, C.J. (1994). *Kurikulum: temeljni pojmovi*. Zagreb: Educa.
5. Matijević, M. (2016a). Humanističko vaspitanje izvan škole i porodice. U Suzić, N., Partalo, D. (ur.), *Humanističko i emancipatorsko vaspitanje*. Banja Luka: Filozofski fakultet Univerziteta u Banja Luci. str. 89–107.
6. Matijević, M., Radovanović, D. (2011). Nastava usmjerena na učenika. Zagreb: Školske novine.
7. Matijević, M. (2016b). Mjesto i sadržaji aktivnosti. U Matijević, M., Bilić, V. i Opić, S., *Pedagogija za učitelje i nastavnike*. Zagreb: Školska knjiga i Učiteljski fakultet u Zagrebu. str. 283–284.
8. Mlinarević, V., Brust Nemet, M. (2012). Izvannastavne aktivnosti u školskom kurikulumu. Osi-jek: Učiteljski fakultet u Osijeku.
9. Prskalo, I. (2007). Kineziološki sadržaji i slobodno vrijeme učenica i učenika mlađe školske dobi. *Ogojne znanosti*, 2 (9), str. 161–173.
10. Sad, S.N., Gurbuzturk, O. (2013). Primary School Students' Parents' Level of Involvement into their Children's Education. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 13 (2), str. 1006–1011. ERIC Number: EJ1017261.
11. Šiljković, Ž., Rajić, V., Bertić, D. (2007). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti. *Ogojne znanosti*, 2 (9), str. 113–145.
12. Valjan Vukić, V. (2016). Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti učenika – višestruke perspektive. *Školski vjesnik*, 65 (1), str. 33–57.
13. Wang, M.T., Fredricks, J.A. (2014). The Reciprocal Links between School Engagement, Youth Problem Behaviour and School Dropout during Adolescence. *Child Development*, 85 (2), str. 722–737. DOI: 10.1111/cdev.12138